కథా కౌముది

ఓం నమఃశివాయ

ఎలక్ట్రాన్

పిడపర్తి వెంకటరమణశర్మగారి జ్ఞాపకార్థం కౌముది నిర్వహించిన కథల పోటీ (2021)లో బహుమతి పొందిన కథ

నా పేరెందుకు చెప్పడం కానీ, చెప్పకపోతే శివాలయం పూజారి సోమరాజుగారబ్బాయి భీమరాజు స్నాతకోత్తరపట్టా సాధించి కూడా ఉద్యోగం దొరక్క, గుడిలో తండ్రి పక్కన నిల్చుని, భక్తుల చేతిలో తీర్థం పోసి, నెత్తిమీద శఠగోపం పెడ్తున్నాడని జనాలు ఎలా చెప్పుకొంటారు? అందుకని నా పేరు భీమరాజు అని విన్నవించుకొంటున్నాను.

సరే, సాధారణంగా నామకరణం చేసినప్పటి పేరు, పిలిచే పేరు వేర్వేరుగా ఉంటాయి కాబట్టి ఇంట్లో నన్ను భీమా అని, బయటివాళ్లు రాజూ అని పిలిచేవారు. బబ్లూ, చింటూ, బంటీ లాంటి నేటికాలపు ముద్దుపేర్లు నాకు చాలా చికాకు కలిగిస్తాయి. మా నాయన గుళ్ళో పూజారి అని తెలియనివాళ్లు నన్ను రాజులబ్బాయనుకొనే వారు.

వంశ పారంపర్యంగా వస్తున్న పూజారి పదవి చేజారిపోతుందేమోనన్న భయం నాన్నది. ఎందుకంటే నేను మా అమ్మా నాన్నలకు ఒకడినే సంతానం. అందుకనే నేను పై చదువులకు వెళ్ళడం నాన్నకి ఇష్టం లేకపోయింది. చాలా అభ్యంతరాలు చెప్పి, ఆర్థికపరమైన ఇబ్బందులు వివరించి అపుచెయ్యడానికి ప్రయత్నించినా, అమ్మా, నాయనమ్మలు అడ్డుకొని, తమ మెడల్లోఉన్న కాస్త బంగారాన్నీ అమ్మి పైచదువులకి పంపించారు. గుళ్ళో ఉన్న దేవుడికి నిత్యాభిషేకం చేసి, వచ్చిన భక్తుల నెత్తిమీద శఠగోపం పెట్టి, చేతిలో తీర్థంపోసి, ఒక మారేడుదళాన్ని చేతనుంచే పూజారి బతుకులో ఏముందని నాకనిపించేది. ఎవరో కొందరు భక్తులు అప్పుడప్పుడూ దైవదర్శనం చేసుకొన్నతర్వాత, నాన్నగారికి ప్రత్యేకంగా

నమస్కారాలు పెట్టి, దీవెనలందుకొని వెళ్లినప్పుడు నాన్నముఖంలో సంతోషరేఖలు వెలిగేవి. అంతకు మించి, గుర్తింపు పూజ్యం.

ఆ గుడిని వంద సంవత్సరాల క్రితం భూపతినాయుడుగారనే ఓ పిల్ల జమీందారు, కట్టించి, గుడిపేరన ఓ అయిదెకరాల భూమినిచ్చి, ఓ ధర్మకర్తల సంఘ నియామకం చేశాడు. ఇటు గుడి అర్చకత్వం, అటు ధర్మకర్తల సంఘం కూడా వారసత్వంగానే వస్తూ వచ్చాయి. ఓ ఎకరం మీద వచ్చే వార్షిక ఫలసాయం గుడి పూజారికి ఇవ్వాలని, దక్షిణ పళ్ళెంలో వేసిన డబ్బులు పూజారికే దక్కాలనీ, మిగిలిన నాలుగెకరాల ఫలసాయం, హుండీ సమర్పణలూ వెచ్చించి దేవాలయ నిర్వహణకీ, మాస,మహా శివరాత్రుల సంబరాలకీ, సంతర్పణలకీ ఖర్చుపెట్టాలని ఆయన నమోదు పత్రాలలో స్పష్టంగా రాయించాడు.

కలియుగారంభంనుంచీ గతించిన వేల సంవత్సరాలలో యుగలక్షణాలు నెమ్మదిగా వర్ధిల్లుతూ వస్తున్నా, ఇటీవలి వందసంవత్సరాలలో ఒక్కసారిగా ఊపందుకోవడంతో, శివుడి భూమి అయిదునుంచి మూడుకి పడిపోయింది. కౌలతస్వాములకు రూకలందించి, సరిహద్దు రాళ్ళు తిరిగి పాతించి, రెండెకరాలు పక్కభూములవాళ్లు స్వాహా చేసేశారు. అలా స్వాహా చేసిన వాళ్ళలో ధర్మకర్త సంఘసభ్యుల జోక్యం కూడా ఉంది. మిగిలిన మూడింటినీ ప్రభుత్వ దేవాదాయసంస్థ పేదల వసతిగృహ సముదాయాలకి సమర్పించుకోవలసి వచ్చింది. మేడమీది గదిలోని కుర్చీలు తీసి కింది సావిట్లో వేసినట్టుగా, ఆ మూడెకరాల భూమీ కేవలం ఒక మంత్రిత్వశాఖ లోంచి మరో మంత్రిత్వశాఖలోకి మారిందంతే! వసతిగృహ నివాసులలో కాస్త ధర్మచింతన కలవారు ఏనాడో కీర్తిశేషులైన భూపతినాయుడుగారికి కృతజ్ఞతలు తెలపాలో, లేక తనకిచ్చిన ఆస్తులు హరించుకుపోయినా ఏదో విధంగా నిత్యహారతులందుకొనే శివుడుకి తెలపాలో అన్న మీ మాంసలో పడినప్పుడు, పాలనలోఉన్న ప్రభుత్వానికి చెప్పండి అని విజ్ఞులు వారికి హితబోధ చేశారు.

ధర్మకర్తల సంఘం నామమాత్రంగా ఉండి కొత్త సభ్యులు చేరడం జరిగింది. వారి పనల్లా ప్రభుత్వం నియమించిన పర్యవేక్షణాధికారికి తిథి వార నక్షత్రాలు చెప్పి పూజలూ, హోమాలు జరిపించడమే. విష్ణాలయాల్లోలాగా లడ్డూ ప్రసాదాలు శివాలయాల్లో అమ్మకాలు జరగవు కాబట్టి, అమృతపాణి అరటిపళ్ల గెలలూ, కొబ్బరికాయలూ, పులిహోరా ధర్మకర్తల యిళ్లకీ, ప్రభుత్వాధికారి ఇంటికీ తరలేవి. నెలకోసారి ప్రభుత్వపు ఉద్యోగి వచ్చి, సీలు వేసిన హుండీ తాళం తీసి, సొమ్ముని లెక్కబెట్టించి, నలుగురి సాక్షిసంతకాలు తీసుకొని వెళ్లిపోవడం జరిగేది. ఆ వివరాలు గుడితాలూకు నమోదు పుస్తకంలో రాయడం కూడా జరిగేది. నగా, నట్రా ఉంటే స్వర్ణకారుడు వచ్చి గీటుపెట్టి, రాగి శాతం చెప్పి పొయ్యేవాడు. ఆ నగల్ని బ్యాంక్ లో అద్దె ఇనపసొరుగుల్లో ఉంచడం జరిగేది. అయినా నాగాభరణుడికి రజత, స్వర్ణాభరణాలిచ్చే భక్తులెక్కడుంటారు కనుక?

దేవాదాయసంఘం నాన్నకి నెలసరి జీతం ఎనిమిది వందలు నిశ్చయించింది. ప్రభుత్వపు మనిషి దక్షిణల పళ్లెంలో వాటాలడగ ప్రారంభించాడు. రైతుబజారులో కూరలమ్మేవాళ్లనుంచి పురపాలకసంఘ ఉద్యోగి కావల్సిన

కూరల్ని తీసుకొని, డబ్బులివ్వకుండా దర్జాగా వెళ్ళిపోయినట్టు. వచ్చేది మహా అయితే రోజుకో ఇరవై రూపాయలు. 'ఎలా బతికేది,' అని నాన్న తన గోడు లిఖిత పూర్వకంగా వినిపించుకొన్నాడు. రెండో రోజుకి భక్తులకు కనబడేటట్లుగా మీ దక్షిణలన్నీ హుండిలోనే వేయండి అని బోర్డులు పెట్టించేశాడు దక్షుడైన ఆ అధికారి! దక్షిణలువేసే భక్తుల చేతులు హుండీల దగ్గరే తెరుచుకొనేవి. దక్షిణలపళ్లెంలో మారేడుదళాల, పారిజాతాల బరువు తప్ప, భక్తులు వేసే నాణేల బరువు తగ్గిపోయింది. దాంతో నాన్న గతి ఒడ్డున పడ్డ చేపలా అయింది. నాన్న గతేమిటి, మొత్తం మా కుటుంబ పరిస్థితి వర్షాకాలంలో ఆదివారం సంతల దొడ్డి బురదలాగా తయారైంది.

మొదటినుంచి గుడిప్రాంగణపు వెనకభాగంలో మూడు గదులు, వసారాలతో ఉన్న రేకులకొంప ప్రస్తుతం మా నివాసం. అందులో శివపూజలకు కావల్సిన సామగ్రిని ఉంచేటందుకు ఒక గది కేటాయించబడింది. అసలు అది పెంకుటిల్లట. పూర్వం ఎప్పుడో ఓ సారి బాగులు చేయించాల్సివస్తే, ఆనాటి ధర్మకర్తల సంఘం పెంకులు తీయించేసి, పుచ్చులు పట్టిన పైకప్పు కమ్మీలను మార్పించి, ఆస్బెస్టాస్ రేకులు వేయించిందట.

నేను చదువు ముగించుకొని వచ్చాను. అసలు పైన చెప్పిన వివరాల్లో నాకు అన్నీ తెలియవు. నాయనమ్మ చాలా సంగతులు నాన్నకి తెలియకుండా వివరించింది. వెంటనే ఉద్యోగం సంపాదించి అమ్మనీ, నాన్ననీ, నాయనమ్మనీ శివుడి గుడినుంచి బయటకు తీసుకుపోవాలని ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాను. ఏ ఉద్యోగమూ దొరకలేదు. విద్యార్హతలుంటే వెంటనే ఉద్యోగం దొరుకుతుందన్న రోజులు ఏ నాడో సమసిపోయాయన్న జ్ఞానోదయం కలిగింది. నాన్న చేసిన పూజలు, పవిత్రమైన దేవాలయప్రాంగణంలో నివాసమూ ఏ విధమైన మేలూ కలిగించ లేదు. నాకు శివుడి మీద చాలా కోపమొచ్చింది. చిన్ననాటనుండే భక్తి సన్నగిల్లింది. నాన్నచూసే ప్రతి చూపులోనూ నీ చదువెందుకు అనే ప్రశ్న కనబడేది.

సరే ఏదో ఒకటి చేయాలని, గుడి ఆవరణలోనే కొందరు పిల్లలకి ప్రైవేటు పాఠాలు చెప్పడం ప్రారంభించాను. అయిదుగురితో మొదలై ఇరవైమంది దాకా విద్యార్థుల సంఖ్య పెరిగింది. అయిదో తరగతినుంచి పదోతరగతి వరకు ఇద్దరేసి లేక ముగ్గురేసి విద్యార్థులు. వారిలో నలుగురు బాలికలు. మనసు చంపుకొని ఆ పేద విద్యార్థులనుంచి నెలజీతం 30 రూపాయలు తీసుకొన్నాను. అంటే విద్యార్థికి రోజుకో రూపాయన్నమాట! మొత్తం నా సంపాదన నెలకి ఆరువందలు.

'దేవాలయంలో విద్యార్థులకు బలవంతంగా వేదపాఠాలు రుద్దేస్తున్నారట!' అన్న ఓ వదంతి పుట్టుకొచ్చింది. ఆలయపర్యవేక్షణ ఉద్యోగితోబాటు, ఓ నలుగురు విద్యావిభాగపు అధికారులు, జిల్లా పాలనాధికారి కార్యాలయంనుంచి ఓ యిద్దరు అధికారులూ దండెత్తారు. విద్యార్థులూ, వారి తల్లిదండ్రులూ వచ్చారు. కుర్రవాళ్లని ప్రశ్నించారు. అటువంటిదేమీ జరగలేదనీ, మాస్టారు బాగా పాఠాలు అర్థమయ్యేటట్టు చెబుతున్నారనీ విద్యార్థులూ, వారి తల్లిదండ్రులు కూడా నాకు కితాబునిచ్చారు. విద్యార్థుల్లో ఇద్దరు ఇతర మతాల వారున్నారు. ఓ నలుగురు కులవృత్తులు

చేసుకొనేవారి పిల్లలు. వాళ్ళ పేర్లు తెలుగులోనూ, ఆంగ్లంలోనూ తప్పులు లేకుండా రాసి చూపించారు. ఎక్కాలు అప్పజెప్పారు. కుర్రవాళ్ళకి వాళ్ళ స్థాయిని బట్టి ఏవో వాక్యాలు చెబితే చాలా మంది తప్పులు లేకుండా, ఒకరిద్దరు ఒకటి రెండు తప్పులతోనూ రాశారు. చిన్నప్పుడు మా తెలుగు మాస్టారు విష్వక్సేనుడు, ధృతరాష్ట్రుడు, ఏకాక్షి, సవ్యసాచి లాంటి పదాలు చెప్పి రాయమనేవారు. బెత్తం కూడా చేతిలో సిద్ధంగా ఉండేది. ఇప్పుడు బెత్తమనేది లేదు. చేత్తో చిన్న దెబ్బవేసినా, కాస్త చెవి మెలిపెట్టినా అది రాజకీయమైపోతోంది. వేదపఠనం చేయిస్తున్నానన్న అపవాదుకి వాళ్లకేవిధమైన ఆధారమూ లభించలేదు. నన్ను శిక్షించడానికి అవకాశమూ కలగలేదు.

"భీమాకి చిన్నతనంనుంచి వారసత్వంగా వస్తోన్న అర్చకత్వం చేయమని దిశానిర్దేశం చేసినా నా మాటని కాదని చదువువైపే దృష్టి సారించాడు. ఏదో సంప్రదాయ బద్ధంగా నాలుగైదు స్తోత్రాలు వల్లించడం తప్ప ఒక్కమంత్రమూ రాదు. శివుడి మీద భక్తీ లేదు. ఇప్పుడు ఉద్యోగం లేక, పాఠశాలల్లో ఇప్పటికే చదువుతోన్న ఈ విద్యార్థుల స్థాయి పెంచడానికి కృషి చేస్తున్నాడు," అని నాన్న శాంతస్వరంతో అన్నాడు. నా మనసులోని మాటల్ని తానే అన్నాడు. నేనే కనక అనుంటే మండుతూన్న మనసుతో ఎలా అనేవాణ్ణో నాకు తెలియదు.

వాళ్ళందరూ దేవాలయంలో అడుగుపెట్టారు కనుక దర్శనం చేసుకోకపోతే బావుండదేమోనని గుడికి ఓ ప్రదక్షిణ చేసి, దేవుడికి ఓ నమస్కారం పెట్టి వెళ్ళిపోయారు.

వెళ్లబోయే ముందు ఒకాయన నన్ను ఓ పక్కగా తీసుకుపోయి, "మీ అవసరంకొద్దీ ప్రయాస పడడం అవసరమే అయినా, విద్యార్థులకు మేలు కలుగుతోన్నా ఇలా శివమందిరంలో పాఠాలు చెప్పడంతో చాలమందికి వేదబోధన చేస్తున్నారన్న అపోహ కలుగుతుంది. అందుకొని మీరు ఏదో వేరే జాగా చూసుకొని పాఠాలు చెప్పండి. మీకు ఏ సహాయం కావాలన్నా వచ్చి నన్ను కలుసుకోండి," అని ఆప్యాయంగా అన్నాడు. ఆయన పడ్డ జాలి నిజమే కావొచ్చు, ఎగతాళి కావొచ్చు. అయినా ఆ క్షణంలో నాకు ఆయన మాటలు ఏమీ ఊరడింపుగా అనిపించలేదు.

"మీ పేరు సర్? ఎక్కడ పనిచేస్తున్నారు? అవసరమొస్తే కలుసుకోడానికి చిరునామా తెలియాలి కదా?" అన్నాను.

"నాపేరు చంద్రశేఖర్. జిల్లా పాలనాధికారికి, జిల్లా విద్యాశాఖాధికారికీ మధ్య అనుసంధానకర్తగా పనిచేస్తున్నాను. అయితే నా ఉద్యోగస్థావరం జిల్లాపాలన భవనం లోనే," అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

నాన్న మా కుటుంబానికి జరిగిన అన్యాయంకన్నా శివుడికి అన్యాయం జరిగిపోయిందని వాపోయినప్పుడల్లా నా కోపం నషాళం అంటుకోసాగింది. అయినా నా కోపం అణచుకోడానికి విశ్వప్రయత్నమే చేయాల్సివచ్చింది. ఎందుచేతనంటే అమ్మా, నాన్నలు నన్ను ఉన్నంతలో బాగానే పెంచారు. నేను నాన్న మీద ఎగిరితే అది అమ్మకు, నాయనమ్మకూ బాధగానే ఉంటుంది. వారి మనసుల్ని నొప్పించే ప్రయత్నం నేనేనాడూ చేయలేదు. చేయకూడదు కూడా!

ఆ సాయంత్రం వెళ్ళి భూపతినాయుడుగారి ముని మనవడు శ్రీపతినాయుడిని కలుసుకొన్నాను. అతనితో పరిమితమైన పరిచయం ఉంది. ఆదరంగా నన్నో కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి, తనో చెయ్యివిరిగిన కుర్చీలో కూర్చుని కుశల ప్రశ్నలు వేశాడు. జరిగినదంతా వివరించాను. నాకు తెలిసిన సంగతులు చెప్పాను. "మీ ముత్తాతగారు శివాలయానికి ధారపోసిన భూమంతా అన్యాక్రాంతమైపోయింది. చేయగలిగింది ఏదైనా ఉందా?" అని ప్రశ్నించాను.

"నేను కూర్చున్న కుర్చీ నా పరిస్థితిని చెప్పకనే మీకు తెలియజేస్తుంది. మా ముత్తాత 150 ఎకరాల భూమి ఒక్కొక్క తరంలోనూ తరిగిపోయిందే కానీ, ఎవరూ పెంచిన వారు లేరు. మా కుటుంబంలోనూ కుటుంబ రాజకీయాలకు కొదవలేదు. ఆస్తుల పంపకంలో కోర్టు గుమ్మాలు తొక్కారు. కొందరు ఆస్తులమ్ముకొని వెళ్ళిపోయారు. నేను మా ముత్తాతకి పన్నెండో ముని మనవణ్ణి. శిథిలావస్థలో, నాలుగు లక్షలు అప్పుతో ఈ కొంప నాకు ఈ తరంలో దక్కింది. సెంటు భూమి లేదు. ఇంటనే గెలవలేని వాణ్ణి, బయటి వారితో కోర్టుతగాదాలకు దిగే శక్తి లేదు. నేను పెళ్లిచేసుకోకుండా బ్రహ్మచారి బతుకు బతుకుతున్నాను. అమ్మా నాన్నలు పోయి నాలుగు సంవత్సరాలైంది. ఇల్లు అమ్మి అప్పు తీరుద్దామనుకొంటే భవననిర్మాణాలు చేసే బడాబాబుల దళారులు బేరాలు రాకుండా చేస్తున్నారు. ఏ దుకాణం వారికైనా, ఆఫీసు వారికైనా అద్దె కిద్దామంటే బజారుకి దూరంగా ఉన్నందుమూలాన ఎవరూ రావటల్లేదు ఏం చేసేది?"

'మీరు బి.ఏ ప్యాసైయ్యారని విన్నాను. ఉద్యోగం,_ _ _. భృతి ......?" సందేహిస్తోనే చనువు తీసుకొని అడిగాను.

" ప్రస్తుతానికి నా మేనమామలు కొంత ఆర్థిక సహాయం చేస్తున్నారు. మీరు నాకన్నా ఎక్కువ చదివారు, మరి ..... "

"సర్లెండి, రోలు వెళ్ళి మద్దెలతో మొరపెట్టుకున్నట్లుంది. ఒక పని చేయండి. మీ ఇల్లు పెద్దది. ఆ పిల్లలకి విద్యాబోధన మీయింట్లో చేసేటందుకు నాకు వెంటనే అనుమతి యివ్వండి. వాళ్ళమూలాన నాకు ఆరు వందలు లభిస్తోంది. అందులో రెండువందలు మీకు అద్దెగా యిస్తాను."

శ్రీపతినాయుడు ఒక్క నిముషం ఆలోచనలో పడ్డాడు. తర్వాత అన్నాడు. "అలాగే! ఆ రెండువందలూ నాకు ప్రియమే. అవసరమే. కానీ ఒక షరతు! నేనుకూడా పాఠాలు చెప్తాను మరి. నాకూ ఉబుసుపోతుంది."

కారణాలేమైతేనే కానీ, ఆర్థికంగా చితికిన బతుకులు అనేకరూపాల్లో దర్శనమిస్తోనే ఉంటాయి. జమీందారుల బిడ్డ అనగానే ఏర్పడే అభిప్రాయం తప్పని శ్రీపతినాయుణ్ణి కలుసుకొన్న తర్వాత తెలిసింది. అయినా నీటమునిగేవాడికి ఓ చేయి దొరికికినంత సంతోషం వేసింది. చేయందించిన వ్యక్తిని మనతోబాటు నీట ముంచడం భావ్యం కాదు. ఇద్దరమూ ఎలాగో తీరం చేరగలమన్న ఆశాభావం కలిగింది.

మర్నాటి నుంచీ పిల్లలకి చదువు మెరుగుపరిచే చోటు శ్రీపతినాయుడు ఇంటికి మార్చాను. శ్రీపతినాయుడు నన్ను గమనించి, కొన్ని పద్ధతులు గ్రహించిన మూడో రోజునుంచి పాఠాలు చెప్పడం ప్రారంభించాడు.

నోటి కబురుతో– విద్యార్థుల సంఖ్య నెల తిరిగే సరికి ఏభైకి పెరిగింది. వచ్చిన సంపాదనలో సగం శ్రీపతినాయుడు చేతిలో ఉంచి, 'మనిద్దరం ఇప్పుడు భాగస్వాములం,' అన్నాను. అధిక భాగం పై తరగతులు చదువుతున్న వాళ్ళే. వారి చదువు స్థాయి చూసి ఆందోళన కలిగినా, మరో నెలరోజుల్లో వారి సమర్థత గణనీయంగా పెరిగింది. ఓ ఆశాజ్యోతి మనసులో వెలిగింది. నా ఆలోచనలను శ్రీపతినాయుడు ముందు ఉంచాను.

ఇద్దరం పోయి చంద్రశేఖర్నికలిశాం. ఆయన కలివిడిగానే ప్రవర్తించాడు. "మీ శివాలయం శిక్షణలో విద్యార్థుల ప్రగతిని గురించి సర్ తో చెప్పాను. 'అలాగా,' అన్నారు. నేను ఈ సాయంత్రం మీ యింటికి వస్తాను. మరో సారి విద్యార్థులతో మాట్లాడాలని ఉంది," అన్నాడు.

"విద్యార్థులు సాయంకాలం వాళ్ళ స్కూళ్ళు అయిన తర్వాత అయిదు ప్రాంతంలో వస్తారు. అప్పటికి రాగలరా?" అడిగాను.

"తప్పక వస్తాను." అని మాట యిచ్చాడు.

ఆ సాయంత్రం ఆగిన ఓ కారు ముందు సిట్లోంచి చంద్రశేఖర్ దిగి, కారు వెనకవైపు తలుపు తీశాడు. అందులోంచి దిగిన వ్యక్తిని చూసి మా ఇద్దరికీ నోటమాట రాలేదు. జిల్లా పాలనాధికారి రమేశ్ గుప్తా స్వయంగా దిగాడు. ఏ విధమైన భేషజం లేకుండా మాతో కరచాలనం చేసి లోపలికి వచ్చాడు. లోపలి మండువాలో కూర్చున్న విద్యార్థులందరూ లేచి నిల్చున్నారు.

'కూర్చోండి,' అని ఆయన తెలుగులోనే అన్నారు. ఆయన విద్యార్థుల పేర్లు, ఏ తరగతులు చదువు తున్నదీ, ఏ బడిలో చదువుతున్నది తెలుసుకొన్నాడు. కుర్రవాళ్ళందరూ జంకు లేకుండా, ఉచ్చారణా దోషాలు లేకుండా సమాధానాలు చెప్పారు. "ఇలాగ ప్రత్యేక శిక్షణలు చెందుతున్నారంటే ఏదో ప్రయోజనం ఉండాలి కదా? చెప్పగలరా?" అన్నాడు జనాంతికంగా.

అందరూ చేతులెత్తారు. గుప్తాగారు చేతులెత్తిన వారిలో ఓ నలుగుర్ని చెప్పమన్నాడు. సారాంశం ఒక్కటే. 'బడిలో పంతుళ్ళు సరిగా పాఠాలు చెప్పటల్లేదు. అర్థమవక ఏదైనా మరోసారి అడిగితే, 'మట్టి బుర్రా! బట్టీ పట్టు' మంటున్నారు. ఇక్కడైతే మాకు అర్థమవని సంగతుల్ని చక్కగా బోధిస్తున్నారు. మా రాతల్లో దొర్లే అక్షరాల తప్పుల్ని సరిదిద్దుతున్నారు.మా మాటల్ని సరిచేస్తున్నారు. బోర్డు దగ్గరకు వెళ్ళి అందరిముందూ జంకు లేకుండా లెక్కలు చేసే ధైర్యమిస్తున్నారు. మాకిప్పుడు ఏడాది పరీక్షలంటే ఏమాత్రం భయం లేదు!"

చంద్రశేఖర్ కొందరు విద్యార్థులను ఇదివరకే శివాలయంలో గమనించారు. ఇప్పుడు అనుకోకుండా జిల్లా అధికారి కూడా వచ్చాడు. ఆయన వస్తాడని మాకు తెలియదు. ఆయనెవరో తెలిసిన మాకు జంకు కలిగిందికాని, పిల్లలు జంకు లేకుండా సమాధానాలు చెప్పడంతో మనసు స్థిమిత పడింది.

“అర్థం తెలుసుకొంటే బట్టీ పట్టవలసిన అవసరం ఉండదు. అర్థంతో పాటు పద్ధతి తెలుసుకొంటే లెక్కలంటే భయపడనవసరం లేదు. ఈ రోజు మీకు సెలవు!” అన్నాడు.

పిల్లలందరూ నా కేసి చూశారు. “మీకు ఈ సాయంత్రం సెలవు! రేపట్నించీ మళ్ళీ మామూలే!” అన్నాను.

శ్యామల అనే ఓ తొమ్మిదో తరగతి అమ్మాయి, ”మా లెక్కల మాస్టారు రెండు లెక్కల్ని ఇంటిదగ్గర చేసుకు రమ్మని ఇచ్చారు. అవి అర్థం కావటల్లేదు. చేయకుండా స్కూలుకి వెడ్తే రేపాయన తిడ్తారు.”

రమేశ్ గుప్తా “ఆ లెక్కలేమిటో ఇలా వచ్చి బోర్డు మీద రాయి,”అన్నాడు. శ్యామల ముందుకొచ్చి ఆ లెక్కల్ని తన వద్దనున్న పుస్తకాన్ని చూస్తూ బోర్డుమీద రాసింది. గుప్తాగారు నాకేసి చూశాడు. ఆ లెక్కలకు ఆధారితమైన పైథాగరస్ సిద్ధాంతన్ని వివరించి, లెక్కల్ని ఏ విధంగా చెయ్యాలో చెప్పాను. అవి చెప్పిన తర్వాత శ్యామలే ఒకటి రెండు మధ్యసలహాలతో లెక్కలు చేసింది. గుప్తాగారు శ్యామల్ని అభినందించాడు. నా కేసి చూస్తూ కళ్ళతోటే అభినందించాడు. అంటే ఆయన నాకూ పరోక్షంగా పరీక్ష పెట్టాడన్నమాట.

ఒక చిన్నతరగతి విద్యార్థిని పిలిచి, తెలిసిన పద్యమేదైనా చదవమన్నారు. అ విద్యార్థి సుమతీ శతకంలోని రెండు పద్యాలు చదివాడు. గుప్తాగారు అర్థం చెప్పమన్నాడు. చెప్పిన అర్థం విని ‘శభాష్!’ అని మెచ్చుకొన్నాడు. అటు తర్వాత పిల్లలందరూ వెళ్ళిపోయారు.

“నాది హిమాచల ప్రదేశ్. కానీ మమ్మల్ని ఏ రాష్ట్రనికి కేటాయిస్తే ఆ రాష్ట్రపు భాష నేర్చుకోవాలన్న నియమం ఉంది. అందునా హిమాచలప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో అమలులో ఉన్న విద్యానియమాల ప్రకారం పాఠశాలల్లో మూడోభాష ఒకటి నేర్వాలి. నేను తెలుగు తీసుకొన్నాను,” అన్నారాయన గర్వంగా. ఆయన స్వచ్ఛమైన తెలుగులో మాట్లాడడం మాకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఆయన్ని అభినందించాం.

నాయుడు గ్లాసుల్లో పోసి కొబ్బరి నీళ్లందించాడు. రమేశ్ ఇల్లంతా కలయజూసి శ్రీపతిరాజు నుంచి వివరాలు తెలుసుకొన్నాడు. “స్వయం ఉపాధి పథకం కింద మీరు చేబట్టిన ప్రయత్నం మంచిదే, కాదనను. అయితే ఈ ప్రత్యేక శిక్షణనేది కూడా ఒక వ్యాపారంగా మారిపోయింది. అది విద్యారంగానికి దీర్ఘకాలికమైన హాని చేస్తుందే తప్ప మేలు చేయదు. ఓ పని చేయండి. దీన్ని ఓ మాధ్యమిక పాఠశాలగా మార్చండి. ప్రభుత్వంనుంచి అనుమతులు వచ్చేటట్టు నేను చూస్తాను. ఈ స్కూలికి భూపతినాయుడిగారి పేరు పెట్టండి. స్థిరపడిన తర్వాత ఉన్నతపాఠశాల అనుమతులు తీసుకురావొచ్చు. చంద్రశేఖర్! కావల్సిన దరఖాస్తులూ అవీ శ్రీపతినాయుడుగారి చేతా, భీమరాజుగారి చేతా నింపించి దస్త్రం తెరవండి. నెల రోజుల్లోగా ఈ భవనం ముందు స్కూలు పేరు రాయబడాలి. శ్రీపతినాయుడు గారూ! ఇంటిని మీరు ధారాదత్తం చేయనవసరం లేదు. స్కూలుకు బాడుగతో నెలవుగా యిస్తే చాలు!” అన్నాడు.

శ్రీపతిరాజు తక్షణం స్పందించాడు. “సర్! నేను బ్రహ్మచారిని. ఇలాగే ఉండిపోతాను. అందుచేత మా యింటిని స్కూలుకి ధారాదత్తం చేసేస్తాను. అలాగంటే అనుమతులు త్వరగా వస్తాయేమో?”

“ఆ మాటా నిజమే కానీ, మీరు కూడా జాగ్రత్త వహించాలి. ప్రభుత్వ వ్యవహారాల్లో కూడా లుకలుకలు అనేకం ఉంటాయి. మీరు ఆవేశంలో కాకుండా, ఆలోచించే ఈ మాటంటే అలాగే కానివ్వండి. మీ ఇంటివిలువ ఇప్పుడు పదిహేను లక్షలకు పైగానే ఉంటుంది. అప్పులు ప్రభుత్వం తీర్చి, ఇంటిని విద్యాసంస్థకు మీరు ధారదత్తం చేసినట్టు నమోదు చేయిస్తుంది. సరేనా?”

“సర్! నా ముత్తాత శివాలయం కట్టించి, కొంతభూమి రాసి, ఒక కుటుంబానికి ఆశ్రయం కల్పించి కనుమూశాడు. ఆ వ్యవస్థ అంతా కుప్పకూలి శివుడికి గుడి మాత్రమే మిగిలింది. ఆశ్రయం పొందిన కుటుంబం ఈ తరం వచ్చేసరికి నడిరోడ్డున పడేటట్టు ఉంది. కానీ ఈ ఇల్లు ఓ సరస్వతీ నిలయంగా మారితే నిరంతరమూ నూతన విద్యార్థుల ప్రవాహంతో కొనసాగుతుందే కానీ శివాలయం లాగేనే మొక్కుబడుల ఆలయంగా మారిపోదు. నా ప్రేమభగ్నమై నేను బ్రహ్మచర్యం వహించాను. నేను బతికున్నంతవరకూ, ఇదే ఇంట్లో ఓ గదిలో ఉండడానికి అనుమతినిస్తే చాలు.”

“మిమ్మల్ని స్కూలులో ఉపాధ్యాయులుగా ఉంచేటందుకు కొన్ని అభ్యంతరాలు రావొచ్చు. ప్రస్తుతం విద్యార్థుల బోధన కొనసాగిస్తోనే ఉండండి. భవనం ధారాదత్తం చేయడానికి మీ కిద్దరికీ ఉద్యోగమివ్వడం ఒక నిబంధనగా పెట్టి దస్త్రం కదిలిస్తాను. నేననకూడని మాటైనా, ఒక సంగతి చెప్పాలి. ప్రస్తుతం ప్రభుత్వాధీన విద్యానిలయాల్లో విద్యాప్రమాణాలు పడిపోయాయి. ఫలితంగా తల్లిదండ్రులు కూడా సంస్థాగతమైన విద్యానిలయాల్లో తమ పిల్లల్ని చేర్పించడంతో మునిసిపల్, గ్రామపంచాయితీల అధ్వర్యంలో ఉన్న పాఠశాలల్లో కొన్ని తరగతుల్లో అసలు విద్యార్థులే లేకుండా పోయారు. మధ్యతరగతి, దిగువమధ్య తరగతి, పేదల విద్యాభ్యాసానికి ఇది తీరని నష్టం కలిగిస్తోంది. అనుమతి రాగానే జిల్లా విద్యాధికారితో సంప్రదించి కొంతమంది ఉపాధ్యాయులను వెంటనే బదిలీ చేయిస్తాను. నేను వ్యక్తిగతమైన మీ సహాయం చేయడంకోసం రాలేదు. ప్రభుత్వ పాఠశాలల పూర్వవైభవాన్ని తిరిగి తీసుకువచ్చే ప్రయత్నంగా మీ సహాయం అర్థించడంకోసం వచ్చాను.”

ఆయన మాటలువిని మాకు వెయ్యి ఏనుగుల బలం వచ్చినట్లయింది. నేనూ, శ్రీపతి నాయుడు చంద్రశేఖర్ అధ్వర్యంలో ధరఖాస్తులన్నీ సంతకాలు చేసి ఇచ్చాం. సరిగా నెలన్నర రోజుల్లో శ్రీ భూపతినాయుడు మాధ్యమిక పాఠశాల అన్న బోర్డు ప్రజల దృష్టిలో పడింది.

రమేశ్ గుప్తాగారి చొరవతో బెంచీలు, కుర్చీలు, బల్లలూ, ఏర్పాటు త్వరితంగా జరిగిపోయింది. అంతవరకు ప్రత్యేక శిక్షణ పొందిన విద్యార్థులు నిత్యవిద్యార్థులుగా నమోదైపోయారు. తొమ్మిది పది తరగతుల వారికి ప్రత్యేకంగా క్లాసులు తీసుకొంటామని భరోసా ఇచ్చాము.

నేనూ, శ్రీపతినాయుడు వెళ్ళి స్వయంగా రమేశ్ గుప్తాగారికి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకొని, వచ్చి ప్రారంభోత్సవం చేయమని అర్థించాం. ఆయన చిరునవ్వు నవ్వుతూ, “నన్నుకాదు జిల్లా విద్యాధికారి రంగనాధంగారిని ప్రారంభోత్సవం చేయమని అడగండి. అయితే నేనూ తప్పక ప్రారంభోత్సవానికి హాజరవుతాను!” అన్నారు.

చంద్రశేఖర్ని కూడా తీసుకొని వెళ్ళి రంగనాధం గార్నికలుసుకొన్నాం. “మంచి ముహూర్తం పెట్టించారా?” అని అడిగాడు.

“మీకే రోజు వీలుగా ఉంటుందో చెప్తే ఆరోజు పెట్టిస్తాం,” అన్నాను.

“నేనుకొంచెం చాదస్తం మనిషిని. నా పుట్టినరోజు 1-1-1970. సాయంత్రం అయిదింటికి అశ్వనీ నక్షత్రంలో పుట్టాను. ముహూర్తం పెట్టించి వెంటనే తెలపండి,” అన్నాడు.

సరే సంగతి చెప్పి, నాన్నని ముహూర్తం పెట్టమని అడిగాను. దేవుడిమీద నమ్మకం లేని వాడివి, ముహూర్తాలమీద నమ్మకం ఏమిటన్నట్లుగా చూసి, చిన్నగా నవ్వుతూ వేళ్లమీద ఏవో లెక్కలు కడ్తూ, “వచ్చే శనివారం ఉదయం పదింటికి దివ్యంగా ఉంది,” అన్నాడు.

ఆ రోజు రానే వచ్చింది. రమేశ్ గుప్తాగారు తొమ్మిదిన్నరకే చంద్రశేఖర్ తో కలిసి వచ్చేశాడు. కొంతమంది పత్రికా విలేకరులు కెమెరాలతో చేరుకొన్నారు. రంగనాధం గారు కనీసం ఒక అరగంట ముందుగానే వస్తారనుకొన్నాం. తొమ్మిది నలభై అయిదుకి ఏకంగా అరడజను కార్ల దండు వచ్చి ఆగింది. మధ్య కారు ముందు సీటులోంచి రంగనాధంగారు దిగి, వెనక తలుపు తీశాడు. అందులోంచి విద్యాశాఖామంత్రి శేషసాయి గారు దిగాడు! కలెక్టరుగారు ఆయనకి అభివాదం చేసి మమ్మల్ని పరిచయం చేశాడు. నాన్న కుదిర్చిన ఓ పండితుడు ఏవో వేదమంత్రాలు చదివి, భూపతినాయుడిగారి ప్రస్తావన, మంత్రిగారి ప్రస్తావన ఆ మంత్రాలలో ఇమిడ్చి, మంత్రిగారిచేత కొబ్బరికాయ కొట్టించేశాడు.

రంగనాధంగారు ఆ హడావుడిలో నా చెవిలో రహస్యంగా అన్నాడు. “ముహూర్త నిర్ణయానికి నేను మీకు చెప్పిన వివరాలు మంత్రి శేషసాయిగారివయ్యా! ఆయన కుర్చీలో ఉండగా నేను ప్రారంభోత్సవం చెయ్యడానికి దమ్ములుండొద్దూ?”

నాకు వచ్చే నవ్వును ఆపుకొన్నాను. కార్యక్రమం అంతా రంగనాధంగారే దగ్గరుండి, అన్నిటికీ తానే అయి చేయించేశాడు. రమేశ్ గుప్తాగారు గుంభనగా నాకేసి చూసి చిన్నగా నవ్వాడు.

ఆ విధంగా భూపతినాయుడిగారి పాఠశాల ఏభైమంది విద్యార్థులతో ప్రారంభమైంది. విద్యాసంవత్సరం మొదలైయ్యేసరికి విద్యార్థుల సంఖ్య రెండు వందలకి చేరింది.

బదిలీ మీద వచ్చిన ఉపాధ్యాయులు మొదట్లో కొంత తలతిక్కగా వ్యవహరించినా అధికారవర్గంతో శ్రీపతినాయుడి పరిచయం చాలా లోతైనదని ఊహించి, అలవాటైన తమ ముందు పంథాలను మార్చుకొని

సహకరించడంతో, మేము తిరుగు మొహం పట్టనవసరం లేకపోయింది. మూడేళ్లలో ఉన్నత పాఠశాలగా రూపొంది పోయింది. ఆలోపుగా శ్రీపతినాయుడు, నేనూ దూర విద్యా విధానంలో విద్యాబోధనార్హతకు కావల్సిన బి.యిడి. పట్టాలు సంపాదించి, మా ఉద్యోగాలకి ఢోకా లేకుండా ఓ రక్షక కవచం ఏర్పాటు చేసుకొన్నాం.

నాయనమ్మ వృద్ధాప్యత కారణంగా ఓ సారి బాగా అస్వస్థతకి లోనైంది. ఓ రోజు పక్కలో కూర్చోబెట్టుకొని నా చెయ్యి పాముతూ, "భీమా! సరస్వతీ కటాక్షం మూలాన ఓ ప్రయోజకుడవైయ్యావు. నీ భావాల్ని నాన్నమీద రుద్దక, తన దారిన తన్ను వెళ్లనీ1 జీవితమంతా శివుడు తప్ప తనకి వేరు దేవుడు లేడు. నీ మేలు తప్ప వేరు ధ్యాస లేదు. నీకు తెలియని ఓ సంగతి చెబ్తున్నా విను. ఆ నాడు నీ నాన్న మీ పాఠశాల ప్రారంభోత్సవానికి ముహూర్తం పెట్టింది నీ, శ్రీపతినాయుళ్ల తారాబాలాలు చూసి పెట్టినదే తప్ప వేరెవరిదో కాదు!"

నాన్నపట్ల నాకున్న అభిప్రాయం నాయనమ్మ మాటలతో ఒక్కసారిగా మారిపోయింది.

ఆ మరుచటి రోజునుంచీ ఉదయ, సంధ్యల్లో పాఠశాలకు వెళ్లబోయేముందూ, తిరిగి వచ్చిన తర్వాతా గుడిలో నాన్నకు సహాయం చేస్తూ అర్చకత్వ విధినిర్వహణలు మంత్రయుక్తంగా నేర్చుకొన్నా. ఓ ఉపాధ్యాయుడిగా నిలదొక్కుకొన్నందుకు నేను సంతోష పడుతోంటే, శివార్చన చేయి జారిపోనందుకు నాన్న మరెంతగానో సంతోషించాడని వేరే చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు కదా?

COMMENTS